

Kommunstyrelsen
Eva-Lena Årmyr

Ånge kommuns svar på rapportgranskning Granskning tidiga insatser

Kommentarer till rapportutkast "Granskning tidiga insatser"

Faktagranskad av:

Kent Ylvesson, skolchef
Eva-Lena Årmyr, biträdande skolchef
Lena Bjelkström, rektor Ånge grundskola
Johanna Fanberg, rektor Fränstaskolan
Paul Pakkala, rektor Torpshammars skola
Ann-Christine Sundqvist Gunnar, tidigare rektor Ånge resursskola
Åsa Zetterlund nuvarande biträdande rektor Ljungaskolan, tidigare speciallärare
Magdalena Flemström, utbildningsutskottets ordförande

s.2. och s. 9

1. Ånge grundskola tillgång till skolbibliotek.

Ånge grundskola har tillgång till skolbibliotekarie och har uppmärkta böcker utspridda i skolan. Därutöver har de tillgång till skolbibliotek i samma lokal som eleverna äter sin lunch, på Bobergsgymnasiet. Utöver detta använder de folkbiblioteket. Ånge grundskola har alltså tillgång till skolbibliotek i närliggande byggnad (som dessutom dagligen används av Ånge grundskola genom måltider, kulturskola, bl.a.). På det skolbiblioteket finns regelbunden bemanning av skolbibliotekarie. I enlighet med skollagen uppfylls kraven. Men trots detta har skolan inlett arbete med att åter öppna ett skolbibliotek i ytterligare en byggnad (vid skolans fik) bemannat med skolbibliotekarie under hösten.

2. Tillgång till specialpedagogisk kompetens (gäller även s 10)

När det gäller behörig och legitimerad specialpedagogisk kompetens på skolenheterna är det Torpshammars skola och Ljungaskolan som saknar detta i sin personalgrupp, men har ersatt tjänsten med behörig och legitimerad lärare med lång erfarenhet. Dessa individer har alltså specialpedagogisk kompetens, men saknar formell utbildning. Skollagen preciserar dock inte att denna kompetens enbart kan uppfyllas genom att vara examinerad specialpedagog eller speciallärare. Det är upp till huvudmannen (skolan/kommunen) att säkerställa att personalen faktiskt har den kompetens som krävs. Specialläraren på Torpshammars skola och Ljungaskolan skola bedöms inneha denna expertis.

Däremot finns det i Skolverkets och Skolinspektionens tolkningar en stark rekommendation att med "specialpedagogisk kompetens" avses just utbildade specialpedagoger eller speciallärare, eftersom dessa utbildningar är utformade för att möta lagens krav.

I skollagen och tillhörande förordningar finns det inte ett uttryckligt krav på att varje skolenhet måste ha en *anställd speciallärare*. Däremot finns krav på att skolan ska kunna ge elever som behöver särskilt stöd och att detta stöd ska vara kompetent och rätt anpassat. När det gäller särskilt stöd (Skollagen 3 kap. 9–12 §§) ansvarar rektor för att utreda elevers behov och se till att särskilt stöd ges. Stödet ska ges av personal med rätt kompetens – vilket ofta innebär en utbildad speciallärare eller specialpedagog, men lagen skriver inte uttryckligen att det *måste* vara just en sådan tjänst på varje enhet. Även i era inledande syften (s.4) står det att revisionen ska undersöka tillgång till specialpedagogisk kompetens.

När det kommer till Skolverkets allmänna råd och praxis rekommenderas det starkt att skolor har tillgång till speciallärare eller specialpedagoger, eftersom det annars kan vara svårt att säkerställa kvaliteten i det särskilda stödet. Skolinspektionen brukar också påtala brister om skolor saknar tillgång till sådan kompetens. Men i Ånge kommun finns det god tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens på samtliga skolor och övergripande i barn- och elevhälsan. Personalen med specialpedagogisk kompetens är till stor huvuddel legitimerade speciallärare och specialpedagoger även utbildningsmässigt.

Det finns en lång tradition av att säkerställa framtida kompetens inom just specialpedagogisk kompetens, det innebär att skolorna i Ånge kommun har hög andel personal med specialpedagogisk kompetens i förhållande till antal elever.

3. Huvudmannens uppföljning

Skollagen säger inte uttryckligen att huvudmannen ska ha en särskild rapportering kring åtgärdsprogram eller särskilt stöd. Däremot rekommenderar Skolverket genom sina allmänna råd att huvudmannen ska ha rutiner för dokumentation, uppföljning och analys. I Ånge kommun sker detta genom kvalitetssystemet Stratsys, som även redovisas till huvudmannen genom utskott och emellanåt lyfts frågorna vidare till Kommunstyrelsen.

Huvudmannen är självfallet ansvarig (2 kap. 8 och 25 §§) och har det yttersta ansvaret för att utbildningen genomförs enligt lag och att elever får det stöd de behöver. Detta säkerställs genom uppföljning av huvudmannens förlängda arm genom skolchef bl.a.

S. 3

4. "Finns det vid varje skolenhet tillgång till lärare med specialpedagogisk kompetens (läsinlärning)?" Bör kanske bedömningen vara "I all väsentlighet" då samtliga har anställda speciallärare på skolenheten, dessutom har 4 av 5 har tillgång till utbildad och legitimerad speciallärare på plats och samtliga har tillgång även från övergripande barn- och elevhälsa med specialpedagog och logoped. Som tillägg arbetar enheterna med nära tillgång och stöd av den övergripande elevhälsan, där samtliga professioner finns.

"Följer huvudmannen i sitt systematiska kvalitetsarbete upp garanti för tidiga stödinsatser i svenska?" Här har kommunen bl.a. under läsåret 24-25 bedrivit Riktat stöd med stöd av Skolverket där har huvudmannen haft representanter deltagande. I det arbetet har

uttryckligen svenska och svenska som andra språk i årskurs 3 varit det område som valts ut. Bör kanske bedömningen vara "I all väsentlighet"? Utöver detta har huvudmannen fattat politiskt beslut om att anställa logoped. Logopeden har i sitt uppdrag ansvar för språk- och läsutvecklingen. Bland annat har pilotprojekt utförts under ledning av logoped och specialpedagog på Torpshammar förskola och skola som sedan implementerats till samtliga förskolor och skolor.

"säkerställa att huvudmannens dokumenterade kvalitetsarbete motsvarar lagens krav på uppföljning av mål angivna i skollagen". Här följer huvudmannen lagens krav.

S. 11

Uppstarten av Ånge resursskola skedde läsåret 23-24 och trots påverkan av fördelning av kompetens torde inte händelsen nämnvärt påverka läsåret 2024-2025 eller året 2025.

Antalet platser vid Ånge resursskola är inte heller en utmaning, men däremot tillgången till ännu fler speciallärare och/eller specialpedagoger som skulle kunna arbeta vid resursskolan. Svårigheter att rekrytera är anledningen till brist på mottagande, inte antalet platser som teoretiskt är nästa det dubbla mot dagens elevantal.